



DET KONGELIGE
FISKERI- OG KYSTDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref
10/1044-

Dato
20. februar 2013

Høring - forslag om å åpne for bruk av leiefartøy ved kontrahering av nybygg

Fiskeri- og kystdepartementet sender med dette på høring forslag om å åpne for bruk av leiefartøy ved kontrahering av nybygg. Det foreslås også å endre kvoteutnyttelsesreglene i de årlige reguleringsforskriftene.

Høringsfristen settes til fredag 5. april 2013.

Forslaget innebærer at det gjøres endringer i leiefartøybestemmelsene i forskrift 13. oktober 2006 nr. 1157 om spesielle tillatelser til å drive enkelte former for fiske og fangst (konsesjonsforskriften) §§ 2-26 og 4-6, og i forskrift 7. desember 2012 nr. 1184 om adgang til å delta i kystfartøygruppens fiske for 2013 (deltakerforskriften) § 48. Det foreslås også endringer i leiefartøybestemmelsene i forskrift om adgang til å delta i fangst av vågehval i 2013 som ennå ikke er vedtatt, og i forskrift 28. januar 2013 nr. 118 om regulering av fisket etter reker ved Grønland i 2013, som er vedtatt av Fiskeridirektoratet.

Forslaget bygger på Regjeringens forslag om å åpne for bruk av leiefartøy ved kontrahering av nybygg. Regjeringen fremmet dette forslaget 1. februar 2013 i Prop. 59 L (2012-2013) Endringer i deltakerloven, fiskeriforbudsloven mv., jf. kap. 7.1. Forslaget til forskriftsendringer i dette høringsbrevet fremmes således med forbehold for stortingsbehandlingen av Prop. 59 L (2012-2013).

Det fremmes også forslag om å oppheve en bestemmelse i de årlige reguleringsforskriftene som åpner for unntak fra kvoteutnyttelsesreglene ved kjøp og salg av fartøy dersom det er inngått bindende kontrakt om kjøp av nybygg med levering

senest innen to år. Denne bestemmelsen finnes i femte ledd annet punktum i kvoteutnyttelsesbestemmelsene i de årlige reguleringsforskriftene.

Departementet ber videre om høringsinstansenes syn på om vår instruks 9. oktober 2012 som åpner for bedre kvoteutnyttelse mellom tillatelser i samme rederi ved kontrahering av nybygg, bør oppheves eller videreføres.

Forslag om åpne for bruk av leiefartøy ved kontrahering av nybygg

Deltakerloven stiller i dag krav om ervervstillatelse for å drive ervervsmessig fiske og fangst med fartøy, jf. deltakerloven § 4. Ervervstillatelse gis til fartøyeier for ett bestemt fartøy, noe som innebærer at bruk av leiefartøy krever egen tillatelse.

Forskriftsregelverket under deltakerloven åpner i dag bare for bruk av leiefartøy ved havari og forlis.

Det er gode grunner til at vi har en restriktiv praksis med å tillate bruk av leiefartøy. Det er et grunnleggende utgangspunkt i fiskeriforvaltningen at de viltlevende marine ressursene tilhører fellesskapet og ikke er underlagt privat eiendomsrett. Dette utgangspunktet er i dag forankret bl.a. i havressursloven § 2 og har som konsekvens at private aktører verken kan eie eller omsette rettigheter til å fiske. Dette er noe av bakgrunnen for at en ervervstillatelse til å drive fiske og fangst ikke bare er knyttet til fartøyeier, men også direkte til et bestemt fartøy. Bruk av leiefartøy bryter med dette ved at det ikke er fartøyeier som driver ervervsmessig fiske med fartøyet.

En annen utfordring ved å tillate bruk av leiefartøy er at det kan legge til rette for misbruk i form av skjult kvoteleie. Departementet har derfor i instruksen om bruk av leiefartøy ved havari og forlis av 28. januar 2009 stilt som betingelse at fartøyet i leietiden drives for leiers regning og risiko. Det stilles dessuten krav om at leietaker senest en måned etter utløpet av leietiden oversender dokumentasjon til direktoratet om leieforholdet, regnskap mv. for å dokumentere at fisket har skjedd for leiers regning og risiko. Det er således relativt ressurskrevende for forvaltningen å administrere en leiefartøyordning og kontrollere at den ikke misbrukes.

På tross av utfordringene knyttet til å tillate bruk av leiefartøy har fiskeriregelverket åpnet for bruk av leiefartøy ved havari og forlis. Det har vært oppfattet som rimelig at rederier som har vært utsatt for slike uhell skal kunne få mulighet til inntekter fra fiske og fangst i perioden fram til fartøyet er reparert, eller nytt fartøy anskaffet til erstatning for det forliste.

I fiskerinæringen har det over tid vært gitt uttrykk for et tilsvarende behov for leiefartøy ved kontrahering av nybygg. Det har blitt pekt på at kontrahering av nybygg innebærer en stor økonomisk investering som det kan være utfordrende for et fiskebåtrederi å finansiere. Dette gjelder særlig enbåtsrederier, som ved nybygg foretar utskifting av virksomhetens samlede driftsmidler. En god salgpris på fartøyet som skal erstattes vil være viktig for finansieringen av nybygget, og det vil etter omstendighetene kunne

være nødvendig å selge fartøy i god tid før levering for å oppnå best mulig pris. Hvis fartøyet selges før levering, vil rederiet kunne søke om utskiftingstillatelse i ventetiden, men en slik utskiftingstillatelse gir ikke rett til å fiske og kan heller ikke danne grunnlag for søknad om bruk av leiefartøy. Rederiet risikerer således bortfall av sine fiskeriinntekter i en periode.

For departementet er en moderne norsk fiskeflåte en målsetting, og det er ønskelig at fornyelsen av fiskeflåten skjer naturlig. Fornyelse sikrer en miljøeffektiv og klimavennlig flåte og kan bidra til bedre arbeidsbetingelser for mannskap, og mer effektive fangstmetoder.

Dette er bakgrunnen for at departementet siden 2010 ved flere anledninger har lempet på de såkalte kvoteutnyttelsesreglene ved kontrahering av nybygg. Dette har gjort det mer attraktivt for rederier å inngå avtale om kjøp av fartøy mens de venter på levering av nybygg. Vi har også åpnet for at flerbåtsrederier kan benytte et av sine andre fartøy for å fiske kvoter knyttet til en utskiftingstillatelse. Departementet har inntrykk av at disse endringene har gjort det mer attraktivt å kontrahere nybygg.

Samtidig ser departementet at lempningene i kvoteutnyttelsesreglene ikke løser alle utfordringer for rederier som kontraherer nybygg. Dette skyldes bl.a. at de nyeste kvoteutnyttelsesreglene forutsetter at rederiet enten foretar et kjøp av annet fartøy, eller benytter seg av et annet fartøy som allerede er i rederiets eie.

Et slikt kjøp av et annet fartøy vil ofte forutsette etterfølgende tilbakesalg, noe som kan skape utfordringer i forhold til skatte- og regnskapsreglene der slike transaksjoner vil kunne bli ansett som leie. Bruk av kvoteutnyttelsesreglene vil dessuten normalt være administrativt krevende for rederiene. Det vil for eksempel være nødvendig med egne søknader i forbindelse med hver eiendomsoverdragelse, noe som er særlig krevende i enkelte fiskerier hvor det vil være naturlig med flere kjøp i løpet av kvoteåret.

Dette kan stille seg litt enklere for flerbåtsrederier som ikke nødvendigvis behøver å erverve nytt midlertidig fartøy for å benytte seg av de gunstigere kvoteutnyttelsesreglene. Departementet har merket seg at det i næringen har vært anført som urimelig at flerbåtsrederier har gunstigere ordninger enn enbåtsrederier, jf. bl.a. Fiskebåts brev 29. oktober 2012 om kvoteutnyttelse ved kontrahering av nybygg. Departementet kan ikke uten videre slutte seg til dette. Det ligger i sakens natur at rederier som velger å eie flere fiskebåter vil ha større frihet med hensyn til valg av driftsformer, herunder være bedre rustet til å takle en situasjon med fartøysalg før nytt fartøy er anskaffet. Samtidig ser departementet at enbåtsrederier utgjør en svært sentral og viktig del av den norske fiskeflåte, og de vil utvilsomt ha samme behov for fornyelse som flerbåtsrederier. En ordning med bruk av leiefartøy ved kontrahering av nybygg vil etter departementets mening være egnet til i større grad å gi enbåtsrederier og flerbåtsrederier samme reelle mulighet til å finansiere kontrahering av nybygg.

Departementet vil på denne bakgrunn foreslå endringer i leiefartøybestemmelsene i konsesjonsforskriften og deltakerforskriften mv. slik at det kan åpnes for bruk av leiefartøy ved kontrahering av nybygg. I tråd med de føringer som er gitt i Prop. 59 L (2012-2013) foreslås det at det stilles krav om at rederiet har inngått bindende kontrakt om kjøp av nybygg med levering senest om to år, men at det i tråd med de instruksjoner som departementet har gitt om kvoteutnyttelse åpnes for bruk av leiefartøy ved forsinket levering der forsinkelsen skyldes forhold utenfor rederiets kontroll. Departementet mener videre at det må stilles krav om at fisket skjer for leiers regning og risiko, på samme måte som ved bruk av leiefartøy ved havari og forlis. Et slikt krav er nødvendig for å kunne hindre skjult kvoteleie.

Forslag om endringer i kvoteutnyttelsesreglene

Departementet foreslår å gjøre en endring i kvoteutnyttelsesreglene som følge av forslaget om å åpne for bruk av leiefartøy ved kontrahering av nybygg. Dette forslaget går ut på å oppheve femte ledd annet punktum i kvoteutnyttelsesbestemmelsene i de årlige reguleringsforskriftene. Denne bestemmelsen ble innført ved forskriftsendringer 2. november 2011 og åpner for unntak fra kvoteutnyttelsesreglene ved kjøp og salg av fartøy dersom det er inngått bindende kontrakt om kjøp av nybygg med levering senest innen to år. Formålet med bestemmelsen er å åpne for bedre kvoteutnyttelse ved kjøp av fartøy under forutsetning av etterfølgende tilbakesalg, og i påvente av levering av kontrahert nybygg.

Departementets forslag om å åpne for leiefartøy ved kontrahering av nybygg vil langt på vei gjøre den aktuelle bestemmelsen overflødig ved at rederier heretter vil kunne leie et fartøy i stedet for å kjøpe med forutsetning om etterfølgende tilbakesalg. Slike kjøp med forutsetning om etterfølgende tilbakesalg kan som nevnt ovenfor skape utfordringer i forhold til skatte- og regnskapsregler hvor slike transaksjoner kan bli ansett som leie. Departementet mener derfor at de beste grunner taler for å oppheve den aktuelle bestemmelsen.

Departementet vil også be om høringsinstansenes syn på om vår instruks 9. oktober 2012 bør oppheves eller videreføres som følge av forslaget om å åpne for bruk av leiefartøy ved kontrahering av nybygg, jf. vedlegg. Instruksjonen åpner for bedre kvoteutnyttelse innad i flerbåtsrederier ved kontrahering av nybygg. Instruksjonen er forankret i femte ledd første punktum i kvoteutnyttelsesbestemmelsene og faller derfor ikke automatisk bort som følge av ovennevnte forslag om å oppheve femte ledd annet punktum.

Sett fra forvaltningens ståsted har vår instruks 9. oktober 2012 den ulempe at den over tid kan danne grunnlag for skjult strukturering, særlig i rederier med mange tillatelser. Departementet har videre merket seg at enkelte har stilt spørsmål ved om næringen kan leve med en situasjon der flerbåtsrederier har en langt gunstigere og mer forutsigbar ordening når det gjelder bruk av et midlertidig fartøy i nybyggingsperioden, enn andre rederier som er organisert på en annen måte. Til dette vil departementet

bemerk at en slik ordning som er forankret i nevnte instruks nødvendigvis bare kan komme flerbåtsrederier til nytte.

Forslag til forskriftsendringer mv.

Forslag til endringer i forskrift 13. oktober 2006 nr. 1157 om spesielle tillatelser til å drive enkelte former for fiske og fangst (konsesjonsforskriften):

§ 2-26 annet og tredje ledd (nye) skal lyde:

Ved kontrahering av nybygg kan Fiskeridirektoratets regionkontor gi tillatelse til å benytte leiefartøy i fiskeriene som er nevnt i første ledd. Det er en forutsetning at rederiet har forhåndstilsagn om utskiftingstillatelse etter § 1-5, og at fartøyet ikke har skiftet eier i løpet av siste to år. Det er videre en forutsetning at rederiet enten har inngått bindende kontrakt om kjøp av nybygg med levering senest om to år, eller bindende kontrakt om kjøp av nybygg med levering senest innen utløpet av inneværende kalenderår og kan dokumentere at levering av nybygg er forsinket som følge av forhold utenfor rederiets kontroll.

Tillatelse etter annet ledd kan ikke gis lengre varighet enn utskiftingstillatelsens varighet. Tillatelse etter annet ledd tredje punktum første alternativ kan ikke gis ut over bindende avtalt dato for levering av nybygg. Tillatelse etter annet ledd tredje punktum annet alternativ kan ikke gis lengre varighet enn det er dokumentert forsinkelse.

§ 4-6 fjerde og femte ledd (nye) skal lyde:

Ved kontrahering av nybygg kan Fiskeridirektoratets regionkontor gi tillatelse til å benytte leiefartøy i fiskeriene som er nevnt i første ledd. Det er en forutsetning at rederiet har forhåndstilsagn om utskiftingstillatelse etter § 1-5, og at fartøyet ikke har skiftet eier i løpet av siste to år. Det er videre en forutsetning at rederiet enten har inngått bindende kontrakt om kjøp av nybygg med levering senest om to år, eller bindende kontrakt om kjøp av nybygg med levering senest innen utløpet av inneværende kalenderår og kan dokumentere at levering av nybygg er forsinket som følge av forhold utenfor rederiets kontroll.

Tillatelse etter fjerde ledd kan ikke gis lengre varighet enn utskiftingstillatelsens varighet. Tillatelse etter fjerde ledd tredje punktum første alternativ kan ikke gis ut over bindende avtalt dato for levering av nybygg. Tillatelse etter fjerde ledd tredje punktum annet alternativ kan ikke gis lengre varighet enn det er dokumentert forsinkelse.

Forslag til endringer i forskrift 7. desember 2012 nr. 1184 om adgang til å delta i kystfartøygruppens fiske for 2013 (deltakerforskriften):

§ 48 tredje og fjerde ledd (nye) skal lyde:

Ved kontrahering av nybygg kan Fiskeridirektoratets regionkontor gi tillatelse til å benytte leiefartøy. Det er en forutsetning at søker har forhåndstilsagn om

utskiftingstillatelse etter § 46 tredje ledd, og at fartøyet ikke har skiftet eier i løpet av siste to år. Det er videre en forutsetning at søker enten har inngått bindende kontrakt om kjøp av nybygg med levering senest om to år, eller bindende kontrakt om kjøp av nybygg med levering senest innen utløpet av inneværende kalenderår og kan dokumentere at levering av nybygg er forsinket som følge av forhold utenfor rederiets kontroll.

Tillatelse etter tredje ledd kan ikke gis lengre varighet enn utskiftingstillatelsens varighet. Tillatelse etter tredje ledd tredje punktum første alternativ kan ikke gis ut over bindende avtalt dato for levering av nybygg. Tillatelse etter tredje ledd tredje punktum annet alternativ kan ikke gis lengre varighet enn det er dokumentert forsinkelse.

Nåværende § 48 tredje til sjette ledd blir § 48 femte til åttende ledd.

Departementet foreslår også at det gjøres tilsvarende endringer i leiefartøybestemmelsene i forskrift om adgang til å delta i fangst av vågehval i 2013 som ennå ikke er vedtatt, og i forskrift 28. januar 2013 nr. 118 om regulering av fisket etter reker ved Grønland i 2013, som er vedtatt av Fiskeridirektoratet.

Forslag til endringer i forskrift 18. desember 2012 nr. 1296 om regulering av fisket etter makrell i 2013:

§ 23 (endret) skal lyde:

§ 23. *Kvoteutnyttelse*

Hvert fartøy kan bare fiske og lande én kvote av de enkelte fiskeslag innenfor reguleringsåret. Uten hinder av dette kan hvert fartøy fiske og lande kvote utvekslet eller tildelt i medhold av bestemmelser om spesielle kvoteordninger.

Ved kjøp av fartøy skal det gjøres fradrag i kvoten for det kvantum kjøper har fisket og levert innenfor reguleringsåret med annet fartøy.

Ved kjøp av fartøy som i reguleringsåret har fisket og levert hele eller deler av selgers kvotegrunnlag i det aktuelle fiskeriet, skal det gjøres fradrag for dette kvantumet i kjøpers kvotegrunnlag inneværende reguleringsår.

Når det ved kjøp gjøres fradrag etter både andre og tredje ledd, skal bare det kvantum som er størst, trekkes fra.

Det kan gjøres unntak fra bestemmelsene i første ledd og tredje ledd dersom fartøyet har deltatt i lukket gruppe i de enkelte fiskeri og ikke har skiftet eier de siste to årene.

Fiskeridirektoratets regionkontor kan gjøre unntak fra bestemmelsen i første og tredje ledd for fartøy som erverves til erstatning for fartøy som på grunn av havari eller forlis har vesentlig driftsavbrudd. Det er en forutsetning at vilkårene for bruk av leiefartøy ellers er oppfylt.

Departementet foreslår at det gjøres tilsvarende endringer i kvoteutnyttelsesbestemmelsene i øvrige årlige reguleringsforskrifter.

Departementet ber også om høringsinstansenes syn på om vår instruks 9. oktober 2012 om bedre kvoteutnyttelse mellom tillatelser i samme rederi bør oppheves eller videreføres, jf. vedlegg.

Som nevnt innledningsvis fremmes forslagene med forbehold for Stortingets behandling av Prop. 59 L (2012-2013).

Med hilsen

Vidar Landmark
ekspedisjonssjef

Christian Wormstrand
fung. avdelingsdirektør

Vedlegg: 1

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Adresseliste

Fiskeridirektoratet	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Sametinget	Åvjovårgaidnu 50	9730	KARASJOK
Norges Fiskarlag	Postboks 1233 Sluppen	7462	TRONDHEIM
Norges Kystfiskarlag	Postboks 97	8380	RAMBERG
Pelagisk Forening			
Fiskebåtrederne forbund	Postboks 67	6001	ÅLESUND
Fiskeri- og havbruksnæringens landsforening	Postboks 5471 Majorstuen	0305	OSLO
Norske Sjømatbedrifters Landsforening	Postboks 639 Sentrum	7406	TRONDHEIM
Norsk Sjømannsforbund	Postboks 2000 Vika	0125	OSLO
Landsorganisasjonen	Youngsgt. 11	0181	OSLO
Finansnæringens Fellesorganisasjon	Pb 2473 Solli	0202	OSLO
Norske Sjømatbedrifters landsforening	Postboks 639 Sentrum	7406	TRONDHEIM
Finansnæringens	Pb 2473 Solli	0202	OSLO

Adresseliste

Fellesorganisasjon

Fiskekjøpernes forening

Norsk Sjøffisersforbund

Det norske maskinistforbund

Norges Naturvernforbund

Innovasjon Norge

Fiskekjøpernes forening

Norsk Sjøffisersforbund

Norsk Maskinistforbund

WWF Norge

Norges Naturvernforbund